

5. Slovenski podeželski parlament 2019

Delavnica št. 9 – Prenos znanja, inovacij in digitalizacija v kmetijstvu

(Mehanizmi spodbujanja in krepitev sistema prenosa znanja in inovacij)

Uvodničarji:

Jernej Redek, Sindikat kmetov Slovenije

dr. Miran Lakota, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede

Prenos znanja je v sedanjem času zelo pomemben. Na kmetijah ni težava pridelati, temveč za svoj pridelek doseči primeren prihodek in posledično dohodek, ki omogoča pokritje delovnega mesta na kmetiji. Cilj kmetijske in drugih politik, ki vplivajo na kmetijski sektor mora biti primerljiv dohodek kmeta drugim državljanom, ki opravljajo druge dejavnosti. Načinov in poti za doseganje tega cilja je veliko, med seboj pa morajo biti povezani, da se struktura ne zruši. Kmetje torej potrebujemo dober podporni sistem, ki bo omogočal, da s svojim delom zaslužimo primerljiv dohodek. Na delavnici se bomo osredotočili na področje **prenosa znanja, digitalizacije ter direktnega trženja**.

Prenos znanja

Gospodarstvo se razvija z neverjetno hitrostjo, kmetijstvo pa mu mora, kljub dolgemu proizvodnemu ciklu slediti, le tako lahko ostanemo v koraku s časom. Slovensko kmetijstvo je žal na veliko področjih zaradi strukture kmetijskih gospodarstev in starosti gospodarjev ter zastarelim načinom prenosa znanja v velikem zaostanku. Obstaja verjetnost, da bomo zaradi generacijske menjave in spremenjenega načina razmišljanja mladih v obdobju naslednje finančne perspektive, kljub gospodarski rasti priča zlomu kmetijskega sektorja v Sloveniji. Zato je pomembno hitro ukrepanje in izbira pravih podpornih instrumentov za prihodnjo finančno perspektivo že sedaj.

Prenos znanja je prvo področje pri katerem želimo najti nove načine prenosa znanja iz raziskovalne sfere na svetovalce in seveda, končne uporabnike kmete. Sistem je v Sloveniji dobro zastavljen, žal pa se to ne odraža v vertikali prenosa znanja. Potrebujemo aplikativne raziskave, ki bodo prinesle kmetom praktične rešitve. Raziskave in praktične rešitve morajo biti prilagojene slovenskemu kmetu in podeželju. Prav tako je potrebno prenos znanja in informacij s področja kmetijstva, gozdarstva in živilstva okrepiti v celotnem izobraževalnem procesu od vrtca dalje, ga okrepiti v šolskih in izvenšolskih dejavnostih ter ga ustrezno vključiti v proces vseživljenjskega učenja. Vprašali se bomo, s katerimi mehanizmi lahko spodbudimo prenos znanja, preko katerih oseb ali inštitucij ter kaj lahko naredimo, da bomo imeli trajnostno in konkurenčno kmetijstvo. Poleg tega bomo opredelili pomen povezovanja kmetijstva z ostalimi sektorji, kot so gospodarstvo, varovanje okolja, šolstvo, zdravstvo s ciljem skladnejšega razvoja podeželja.

Digitalizacija

Digitalizacija slovenskega kmetijstva bo druga tema delavnice, saj je Skupna kmetijska politika za obdobje 2021-2027 del četrte industrijske revolucije, ki se je že začela pred nekaj leti in ne zajema samo »pametnih« in medsebojno povezanih strojev ter sistemov. Z njo sovpadajo tudi nadaljnja odkritja na različnih področjih, od določanja zaporedja genov do nanotehnologije in od obnovljivih virov do kvantnega računalništva. Zlitje teh tehnologij ter njihova interakcija na fizičnem, digitalnem in biološkem področju pa je tisto, zaradi česar se četrta industrijska revolucija bistveno razlikuje od prejšnjih. Dogajanje naj bi bilo hitrejše, bolj obsežno in korenito za kar bo potrebno preobraziti celotne sisteme prek (in znotraj) držav, podjetij, industrij in družbe kot celote. Vsekakor mora tem

spremembam slediti tudi naša skupna kmetijska politika v naslednjem obdobju (2021-2027). Tehnologija, umetna inteligenca (UI) in strojno učenje bodo spremenili igro po celotnem prehranskem sistemu. Na kmetijah lahko UI in strojno učenje prinesejo večjo zanesljivost pri napovedovanju, kot so vremenske razmere in škodljivci kar vsekakor pomeni določeno podporo za vzdržne dohodke in povečuje odpornost kmetij. Digitalizacija in robotizacija kmetijstva in agroživilske verige vse do končnega kupca se bo v slovenskem prostoru intenzivno nadgrajevala in razvijala. Pričakujemo lahko manjše ali večje spremembe tehnologij, ki bodo kmetom olajšale ali pomagale pri delu, podpirale celotno vertikalno po agroživilski verigi ter končnim kupcem nudile informacije za lažje odločanje o tem katero živilo je zanj najprimernejše. Nenazadnje se potrošnik lažje odloča o tem, če je ustrezno informiran in o tem pridobi dovolj znanja. Vprašali se bomo, katere spremembe in ukrepi so potrebni za povečanje vpeljave digitalizacije v kmetijstvu, kakšno podporno okolje potrebujejo inštitucije, kmetje in končni uporabniki ter kaj lahko s tem vsi pridobimo.

Direktna prodaja proizvodov iz kmetije

Kmetije lahko svoje pridelke in proizvode prodajajo na več načinov. V tretjem sklopu delavnice se bomo osredotočili na direktno prodajo proizvodov iz kmetije. Tema zajema le eno od poti prodaje, ki pa je namenjen finalizaciji samega kmetijskega pridelka do končnega proizvoda in s tem dodane vrednost, kar posledično pomeni izboljšanje prihodkovne strani kmetije. Veliko slovenskih kmetij, ki tržijo ali želijo tržiti na ta način zelo težko pride do potrebnega znanja pri stroki v kmetijskem sektorju, ali pa je to znanje, ki je domena gospodarstva enostavno predrago za kmetije. Ena izmed možnosti, kako pristopiti na trg s svojim proizvodom je po marketinškem sistemu 4P. Marketinški pristop 4P omogoča, da za vsak proizvod, katerega nameravamo tržiti izdelamo analizo samega proizvoda, kje ga bomo tržili, postavimo ceno ter predvidimo način promocije. Ali je to eno izmed orodji in pristopov, ki je lahko kmetijam z direktnim trženjem v pomoč, kdo so kmetijske organizacije in državne ustanove, katere lahko pri tem kmetom pomagajo bodo vprašanja tretjega sklopa delavnice. Poleg marketinških pristopov je potrebno osvetliti tudi problematiko sodelovanja in povezovanja manjših pridelovalcev, ki je v Sloveniji, zaradi strukture kmetijskih gospodarstev, nujno. Skupni nastop na trgu je bistvenega pomena za doseganje boljših rezultatov na trgu. Na delavnici bomo opredelili ovire sodelovanja in povezovanja v slovenskem kmetijstvu in skupaj poiskali rešitve kako te ovire uspešno premostiti.

Vprašanja za razpravo

1 SKLOP: MEHANIZMI SPODBUJANJA IN KREPITVE SISTEMA PRENOSA ZNANJA IN INOVACIJ

Na kakšen način (s katerimi mehanizmi, kot npr. zakonodajnimi, finančnimi) lahko dodatno spodbudimo, posodobimo in okrepimo sodelovanje med vsemi akterji, ki so del sistema prenosa znanja in inovacij v Sloveniji (med svetovalci, strokovnimi laboratoriji, raziskovalci/strokovnjaki in kmeti, ki so končni uporabnik praktičnih rešitev v kmetijstvu) za trajnostno in obenem konkurenčno kmetijstvo? Kako doseči boljše medsektorsko povezovanje kmetijstva z ostalimi sektorji (gospodarstvo, varovanje okolja, šolstvo, zdravstvo) za skladnejši razvoj podeželja?

2. SKLOP: VLOGA KONČNIH UPORABNIKOV (POTROŠNIKOV) in SVETOVALNE SLUŽBE

Kaj končni uporabniki oziroma potrošniki pričakujemo od svetovalne službe, strokovnih služb, strokovnih laboratorijev in drugih javnih institucij? Kako lahko kmetijska svetovalna služba pripomore k bolj učinkoviti vpeljavi digitalnih rešitev na kmetije oziroma kmetijska gospodarstva? Kaj

smo sami pripravljeni narediti, da pridobimo prave informacije in dodatno znanje? Na kakšen način opremiti potrošnika z informacijami o izbiri živil, ki so zanj najprimernejša?

3.SKLOP: VLOGA STROKOVNIH IN IZOBRAŽEVALNIH INSTITUCIJ

Kako omogočiti učinkovitejši prenos znanja in lažji dostop do rezultatov inovativnih rešitev in prevzem le-teh v kmetijsko prakso? Na kakšen način lahko izboljšamo obveščanje splošne javnosti (od strokovne javnosti do potrošnika) o uporabnosti rezultatov praktičnih rezultatov raziskav v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu? Kako okrepiti prenos znanja in informacij s področja kmetijstva v celotnem izobraževalnem procesu, šolskih in izvenšolskih dejavnostih in v procesu vseživljenjskega učenja?